

JEMEN

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

**Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia
dla ludności cywilnej**

**DPU-WIKP-424/481/2025
29.08.2025**

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Jemenie.

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

Ludność: ponad 32,1 mln.^[1]

Skład etniczny: Jemen zamieszkują w zdecydowanej większości Arabowie (ponad 90%). Pozostałe grupy to nieliczni mieszkańcy pochodzenia afrykańskiego, europejskiego lub hinduskiego.^[2]

Skład religijny: Religią dominującą jest islam – około 99% populacji, w tym 55% muzułmanów to sunnici szaficcy, a 45% to szyici zajdyccy^[3] (lub według innych danych odpowiednio 65% i 35%^[4]). Pozostali to sunniccy zwolennicy szkół malikickiej i hanbalickiej, imamici i kilka wyznań ismailickich. Występują także małe grupy wyznaniowe: hinduistyczne, bahaistyczne, żydowskie i chrześcijańskie.^{[5][6]}

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Państwo we współczesnym kształcie powstało w 1990 r. po zjednoczeniu Jemeńskiej Republiki Arabskiej (zw. Jemenem Północnym, będącym do 1962 r. teokratycznym, konserwatywnym imamatem, potem zaś republiką, gdzie władza zdominowana była przez wojsko) oraz Ludowo-Demokratycznej Republiki Jemenu (zw. Jemenem Południowym, będącym do 1967 r. kolonią brytyjską, która po wycofaniu Brytyjczyków przekształciła się w państwo o socjalistycznym reżimie). Obie części Jemenu zachowały dużą odmiennność, a ich wspólna historia naznaczona była napięciami, konfliktami lub dążeniami secesjonistycznymi (na południu) utrzymującymi się stale w różnym stopniu natężenia.^{[7][8]}

¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Yemen, 13.08.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/yemen/>

² CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Yemen, 13.08.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/yemen/>

³ USDOS (US Department of State), 2023 Report on International Religious Freedom: Yemen, 26.06.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/yemen/>

⁴ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Yemen, 13.08.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/yemen/>

⁵ USDOS (US Department of State), 2023 Report on International Religious Freedom: Yemen, 26.06.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/yemen/>

⁶ Wiara.pl, Jemen, <https://religie.wiara.pl/doc/560230.Jemen>

⁷ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Yemen, 13.08.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/yemen/>

⁸ BBC News, Yemen country profile, ostatnia aktualizacja strony 13.02.2024, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-14704852>

W 2011 r. na fali tzw. arabskiej wiosny odsunięto od władzy wieloletniego dyktatora Alego Abdallaha Saliha, a kraj zaczął popadać w coraz większą destabilizację, która osiągnęła punkt kulminacyjny wraz z rozpowszechnieniem się rebelii zajdyckiego ruchu Hutich tłęcej się od lat w mieście Saada na północy Jemenu.^{[9][10]}

Wobec trwającego w Jemenie od 2014 r. konfliktu, system władzy w kraju przechodzi obecnie szereg zmian.^[11]

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Kraj podzielony jest na 22 prowincje – muhafazy (łącznie z wydzielonym do celów statystycznych i wyborczych miastem stołecznym – Saną): Abjan, Aden, Ad-Dali, al-Bajda, al-Hudajda, al-Dżauf, Mahran, al-Mahwit, Amanat al-Asima (prowincja stołeczna Sana), Amran, Sokotra, Damar, Hadramawt, Hadżdża, Ibb, Lahidż, Marib, Rajma, Saada, Sana, Szabwa, Taizz.^[12] Muhafazy dzielą się na okręgi – mudirija oraz subokręgi – uzla.^[13]

Mapa. Podział administracyjny Jemenu.^[14]

⁹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Yemen, 13.08.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/yemen/>

¹⁰ BBC News, Yemen country profile, ostatnia aktualizacja strony 13.02.2024, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-14704852>

¹¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Yemen, 13.08.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/yemen/>

¹² CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Yemen, 13.08.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/yemen/>

¹³ Amerigeo, Yemen - Subnational Administrative Boundaries, <https://data.amerigeo.org/dataset/yemen-admin-boundaries>

¹⁴ Wikimedia, Yemen, administrative divisions, licencja: CC0 1.0 Universal, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Yemen_Administrative_Divisions.jpg

GŁOWA PAŃSTWA

Po rezygnacji Abd Rabu Mansura Hadiego (po ofensywie Hutich i przejęciu przez nich kontroli nad stolicą) sprawującego funkcję prezydenta głównie ze stolicy Arabii Saudyjskiej, Rijadu, uprawnienia głowy państwa przejęła **8-osobowa Rada Prezydencka**, która została zaprzysiężona 17 kwietnia 2022 r. w Adenie. Skład rady prezydenckiej ustalili delegaci z państw Rady Współpracy Zatoki Perskiej (GCC) zaangażowanych w jemeński konflikt. W jej skład weszło czterech członków z północnej i czterech z południowej części państwa.^[15]

Na czele Rady stoi od 19 kwietnia 2022 r. dotychczasowy doradca Hadiego – **Rashad Muhammad al-ALIMI**. Rada nadzoruje armię oraz decyduje o obsadzie najwyższych stanowisk w państwie. Ma charakter hybrydowy, jej skład nie został wyłoniony w oparciu o przynależność partyjną, a w jej szeregach znaleźli się zarówno przedstawiciele prawomocnych i uznanych prawem instytucji, jak i przywódcy ugrupowań zbrojnych kontrolujących de facto części jemeńskiego terytorium. Rada w obecnym kształcie jest reprezentatywna, lecz niespójna i nieefektywna w podejmowaniu decyzji.^{[16][17]} Członkowie rady nie mają nawet jednolitego stanowiska odnośnie przyszłego kształtu państwa, czy Jemen powinien pozostać zjednoczonym państwem, ulec podziałowi na dwa państwa czy też przekształcić się w państwo federacyjne (wśród członków rady nie ma również zgodnej wizji, ile miałyby być podmiotów ewentualnej federacji).^[18]

RZĄD I PREMIER

Po podpisaniu pod koniec 2019 r. porozumienia o podziale władzy między secesjonistyczną Południową Radą Tymczasową (Southern Transitional Council, STC), a prezydentem, które zakończyło eskalację przemocy między siłami obu stron, utworzono w grudniu 2020 r. rząd w skład którego weszli przedstawiciele Północy i Południa (STC). Na jego czele stanął Ma'in Abd al-Malik Sa'id.^{[19][20][21]}

Na początku lutego 2024 r., wobec rosnącego napięcia w związku z prowadzonymi przez hutickich rebeliantów atakami na statki na Morzu Czerwonym i odwetowymi atakami amerykańskimi i brytyjskimi, Ma'in Abd al-Malik Sa'id został zdjęty ze

¹⁵ PISM (Polski Instytut Spraw Międzynarodowych), Rezygnacja prezydenta Jemenu szansą dla procesu pokojowego, 14.04.2022, <https://pism.pl/publikacje/rezygnacja-prezydenta-jemenu-szansa-dla-procesu-pokojowego>

¹⁶ Carnegie Endowment for International Peace, Yemen's Post-Hybrid Balance: The New Presidential Council, 09.06.2022, <https://carnegieendowment.org/sada/87301>

¹⁷ UN News, Leadership Council marks 'new era' for Yemen, but country remains wary of terrorist threat, 22.09.2022, <https://news.un.org/en/story/2022/09/1127531>

¹⁸ ICG (International Crisis Group), Yemen's Troubled Presidential Leadership Council, 04.05.2023, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/gulf-and-arabian-peninsula/yemen/yemens-troubled-presidential-leadership-council>

¹⁹ Britannica, Transfer of power to Abd Rabbuh Mansur Hadi, <https://www.britannica.com/place/Yemen/Transfer-of-power-to-Abd-Rabbuh-Mansur-Hadi#ref1302891>

²⁰ ICG (The International Growth Centre), Maeen Abdulmalik Saeed, <https://www.theigc.org/people/maeen-abdulmalik-saeed>

²¹ Themedialine, After Decade of Civil War, Yemen Is In 'Critical Stage,' Prime Minister Says, 14.02.2023, <https://themedialine.org/people/after-decade-of-civil-war-yemen-is-in-critical-stage-prime-minister-says/>

stanowiska, a jego miejsce zajął, w dniu 5 lutego 2024 r., Ahmad Awad Ibn Mubarak, dotychczasowy minister spraw zagranicznych.^{[22][23][24]}

Aktualnym premierem Jemenu jest od dnia 9 maja 2025 r. **Salim Salih BIN BURAYK**.^[25]

PARLAMENT I WYBORY PARLAMENTARNE

Władzę ustawodawczą formalnie sprawuje dwuizbowy parlament, który tworzą **Izba Reprezentantów (Madżlis an-Nuwwab)** z 301 miejscami, posłowie wybierani są na 6-letnią kadencję w wyborach powszechnych, oraz **Senat (Madżlis asz-Szura)**, którego 111 członków mianowanych jest przez prezydenta. Szura pełni rolę doradczą wobec prezydenta; nie ma żadnych obowiązków legislacyjnych.^[26]

Ostatnie wybory parlamentarne odbyły się w kwietniu 2003 r. Kolejne miały odbyć się w 2009 r., lecz zostały bezterminowo odłożone. Po ofensywie hutickich rebeliantów na stolicę kraju, Sanę, pod koniec 2014 r., parlament został rozwiązany, a rebelianci zastąpili go **Najwyższą Radą Rewolucyjną (Supreme Revolutionary Council, SRC)**, nieuznaną przez społeczność międzynarodową.^{[27][28]} Prawomocny parlament pierwszą (i jedyną dotychczas) sesję po wybuchu konfliktu w 2014 r. odbył w Sajun na południu kraju w kwietniu 2019 r.^{[29][30]} Obecnie brak informacji o przewidywanym terminie kolejnych wyborów.

Nowa Rada Szury została powołana w 2021 r., a jej przewodniczącym jest obecnie **Ahmed Obaid bin Dagher** (stan na styczeń 2025 r.).^[31]

SYSTEM PRAWNY

System prawny Jemenu łączy w sobie elementy prawa islamskiego (szariatu), prawa napoleońskiego, angielskiego prawa precedensowego oraz prawa zwyczajowego.^[32]

²² Reuters, Yemen appoints foreign minister Ahmed Awad Bin Mubarak as prime minister, 05.02.2024, <https://www.reuters.com/world/middle-east/yemen-appoints-foreign-minister-ahmed-awad-bin-mubarak-new-prime-minister-2024-02-05/>

²³ Al Jazeera, Yemen appoints Foreign Minister Ahmed Awad bin Mubarak as prime minister, 05.02.2024, <https://www.aljazeera.com/news/2024/2/5/yemen-appoints-foreign-minister-ahmed-awad-bin-mubarak-as-prime-minister>

²⁴ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Yemen, 13.08.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/yemen/>

²⁵ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Yemen, 13.08.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/yemen/>

²⁶ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Yemen, 13.08.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/yemen/>

²⁷ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Yemen, 13.08.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/yemen/>

²⁸ BBC News, Yemen country profile, ostatnia aktualizacja strony 13.02.2024, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-14704852>

²⁹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Yemen, 13.08.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/yemen/>

³⁰ Informator ekonomiczny MSZ, Jemen, 03.03.2021, <https://www.gov.pl/web/arabiasaudyjska/jemen-ie>

³¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Yemen, 13.08.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/yemen/>

³² CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Yemen, 13.08.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/yemen/>

KARA ŚMIERCI

Jemeńskie prawo przewiduje karę śmierci za szereg przestępstw takich jak: zabójstwo ze szczególnym okrucieństwem, zabójstwo (chyba że rodzina ofiary przebaczy sprawcy), porwanie albo napad w celu kradzieży, których skutkiem jest śmierć, przypadkowe zabójstwo urzędnika służb antynarkotykowych, bunt wobec dowódców wojskowych, którego skutkiem jest śmierć, akty wymierzone w bezpieczeństwo publiczne, których skutkiem jest śmierć, porwanie jeśli towarzyszy mu niemoralność lub akty homoseksualne, wywóz, przywóz oraz produkcja narkotyków z zamiarem wprowadzenia ich do obrotu. Karze śmierci podlegają również czyny nierządne (chyba, że świadkowie odmówią rozpoczęcia kamienowania, co jest sposobem wykonania wyroku w takich przypadkach) oraz apostazja. Karze śmierci podlega również zdrada państwa, szpiegostwo, stwarzanie zagrożenia dla niezależności i integralności państwa, wspomaganie wroga (jednak kara może być złagodzona w przypadku podjęcia współpracy z władzami).^[33]

W Jemenie kara śmierci jest orzekana i wykonywana. Według ostatniego raportu Amnesty International z 2025 r. dot. kar śmierci Jemenie, w 2024 r. wykonano tam co najmniej 38 egzekucji (w 2023 r. było to co najmniej 15 egzekucji). Jednocześnie w 2024 r. odnotowano co najmniej 152 wyroki skazujące na najwyższy wymiar kary (w 2023 r. było ich 81). W 2024 r. co najmniej 233 osoby skazane na karę śmierci przebywały w ośrodkach detencyjnych w Jemenie.^[34]

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

ANALIZA STATYSTYCZNA

W 2023 r. na terenie Jemenu w wyniku różnych przypadków naruszenia bezpieczeństwa, zginęło 3227 osób (członków służb bezpieczeństwa, bojowników i cywili), natomiast w 2024 r. liczba wszystkich ofiar wyniosła 1814.^[35] Tymczasem od początku 2025 r. do dnia 20 czerwca 2025 r. liczba ofiar wyniosła 1455 (członków służb bezpieczeństwa, bojowników i cywili).^[36]

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Za bezpieczeństwo Jemenu odpowiadają Siły Zbrojne Jemenu, które składają się z Armii Narodowej Jemenu, Sił Powietrznych i Obrony Powietrznej, Marynarki Wojennej i Sił Obrony Wybrzeża, Straży Granicznej, Strategicznych Sił Rezerwowych (w tym Sił Specjalnych i Brygad Ochrony Prezydenta, które podlegają Ministerstwu Obrony, ale są odpowiedzialne przed prezydentem), Sił Komitetów Ludowych (znane również jako Ludowe Siły Oporu będące wspieraną przez rząd milicję plemienną).

³³ Cornel Law School, Republic of Yemen (Yemen), <https://deathpenaltyworldwide.org/database/#/results/country?id=86>

³⁴ Amnesty International, Death Sentences and Executions 2024 [ACT 50/8976/2025], 04.2025, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/8976/2025/en/>

³⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Yemen, Civilians (Yemen), data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Yemen Conflict Observatory, filtry: Yemen, 01.01.2025-14.03.2025, dane pobrano 20.03.2025, <https://acleddata.com/yemen-conflict-observatory/#regions>

Ponadto Ministerstwu Spraw Wewnętrznych podlegają Siły Bezpieczeństwa, Siły Ratunkowe, Jednostki Antyterrorystyczne (2025).^[37]

Siły rządowe podległe jemeńskiemu Ministerstwu Obrony odpowiadają zarówno za obronę zewnętrzną, jak i wewnętrzną kraju. Ich priorytetami jest walka z separatystami Huti (patrz dalej), grupami terrorystycznymi tj. Al-Kaida Półwyspu Arabskiego (AQAP) oraz Państwo Islamskie w Iraku i Asz-Szam w Jemenie (ISIS-Jemen) oraz bezpieczeństwo morskie, zwłaszcza w kontekście przemytu broni.^[38]

Huti (alt Huti; znane również jako Ansarallah). Jemen jest obszarem działania sił Hutich. Destabilizacja sytuacji w Jemenie pogłębiała się od 2011 r., gdy na fali „arabskiej wiosny”, prezydent zjednoczonego Jemenu, Ali Abdallah Salih został usunięty ze stanowiska, Nieusatysfakcjonowany przemianami i w sytuacji trwającego chaosu ruch Hutich rozpoczął ofensywę na południe i południowy zachód, zajmując kilka prowincji, we wrześniu 2014 r. bojówki ruchu zajęły stolicę kraju Sanę, a w lutym 2015 r. Huti ogłosili, że przejmują władzę w kraju. Nowych władz nie uznały ONZ, Stany Zjednoczone ani Rada Współpracy Państw Zatoki, które wezwały Hutich do oddania władzy w ręce prawomocnych organów. Nie uznał ich również jemeński parlament, większość z sunnickich przywódców plemiennych ani liderzy z południa kraju.^{[39][40][41]} Ofensywie Hutich położyła kres interwencja krajów arabskich pod przewodnictwem Arabii Saudyjskiej. Interwencja sił koalicji zepchnęła hutickich bojowników na północ, a do połowy 2015 r. wyparła ich z większości terytoriów południowego Jemenu. Rebelianci nadal kontrolują północno-zachodnią i środkową część Jemenu, łącznie ze stolicą (por. mapa np. <https://acleddata.com/yemen-conflict-observatory/#regions>^[42]), a granice stref kontroli w ostatnich latach ulegały jedynie niewielkim zmianom.^{[43][44]}

Po eskalacji przemocy na początku 2022 r. (w reakcji na przeprowadzone przez Hutich w połowie stycznia ataki dronowe na cele w Abu Zabi^[45]) walczącym stronom, dzięki mediacji ONZ, udało się wynegocjować 2-miesięczne zawieszenie broni, które weszło w życie 2 kwietnia 2022 r.), ale później nie udało się go przedłużyć.^{[46][47][48]} Jednak choć oficjalne przestało ono obowiązywać, to walczący od tego czasu nie podejmowali większych ofensyw, ani nie prowadzili szerszego

³⁷ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Yemen, 13.08.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/yemen/>

³⁸ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Yemen, 13.08.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/yemen/>

³⁹ Global Conflict Tracker, War in Yemen, 25.04.2023, <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/war-yemen>

⁴⁰ ECFR (European Council of Foreign Relations), Mapping the Yemen conflict, <http://www.ecfr.eu/mena/yemen#>

⁴¹ BBC News, Yemen crisis: Yemen crisis: Why is there a war?, 19.06.2020, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-29319423>

⁴² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Yemen Data Project, Yemen Conflict Observatory, <https://acleddata.com/yemen-conflict-observatory/#regions>

⁴³ Chatham House, Report on state structures, government legitimacy and the role of armed groups, Between Order and Chaos; A New Approach to Stalled State Transformations in Iraq and Yemen, wrzesień 2019, https://www.ecoi.net/en/document-search/?country=yem&content=sunni&sort_by=origPublicationDate&sort_order=desc

⁴⁴ Council on Foreign Relations, Yemen's Tragedy: War, Stalemate, and Suffering, 21.10.2022, <https://www.cfr.org/backgrounder/yemen-crisis>

⁴⁵ Al Jazeera, UAE pledges to retaliate after three killed in Houthi attacks, 17.01.2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/1/17/fires-in-abu-dhabi-houthis-announce-operation-deep-in-uae>

⁴⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Violence in Yemen During the UN-Mediated Truce: April-October 2022, 14.10.2022, <https://acleddata.com/2022/10/14/violence-in-yemen-during-the-un-mediated-truce-april-october-2022/>

⁴⁷ The Guardian, Failure to extend Yemen ceasefire leaves millions at risk, say charities, 04.10.2022, <https://www.theguardian.com/global-development/2022/oct/04/yemen-ceasefire-truce-deadline-charities-houthis>

⁴⁸ UN News, Yemen: End of nationwide truce heralds 'heightened risk of war', Security Council hears, 13.10.2022, <https://news.un.org/en/story/2022/10/1129517>

ostrzału z powietrza, zachowując nieformalny rozejm i powstrzymując się od działań eskalacyjnych.^[49]

Aktualnie Huti kontrolują północno-zachodnie regiony Jemenu, w tym Sanę, podczas gdy rząd Jemenu kontroluje południowe i wschodnie części, z Adenem jako tymczasową stolicą.^[50]

Zarówno Arabia Saudyjska, jak i Zjednoczone Emiraty Arabskie powołują i wspierają plemienne i regionalne siły nieregularne w Jemenie.^[51]

Tymczasowa Rada Południowa (Southern Transitional Council, STC) utworzona w Adenie w 2017 r. domaga się niezależności dla południowego Jemenu i jest otwarcie secesjonistyczna. w latach 2019-2020 trwała eskalacja między STC a siłami lojalnymi wobec prezydenta, a STC dwukrotnie przejmowała kontrolę nad Adenem. Ostatecznie obu stronom udało się osiągnąć porozumienie i powołać rząd jedności narodowej, zaprzysiężony pod koniec grudnia 2020 r. w Rijadzie. Przedstawiciel STC (jego przewodniczący Ajdarus al-Zubajdi) wszedł w skład Rady Prezydenckiej, której prezydent Hadi przekazał swoje kompetencje na początku kwietnia 2022 r.^{[1][1]} Pomimo tego, STC twierdzi, że reprezentuje wolę i interesy mieszkańców południa, opowiada się za pokojową secesją południa.^[1]

Giants Brigades (Alwijat al-Amalika) Innym ważnym uczestnikiem jemeńskiego konfliktu jest ugrupowanie Giants Brigades (Alwijat al-Amalika), jedna z najznacniejszych formacji w obecnym układzie sił. Jest wspierane przez ZEA i opiera się na salafistycznej wersji islamu, lecz nie przedstawiło dotychczas własnego programu politycznego. Dowódca Brygad Abd al-Rahman Abu Zara znalazł się w składzie Rady Prezydenckiej.^[52]

Narodowe Siły Oporu (National Resistance Force, NRF). Ważnym graczem jest również kierowana przez Tarika Saliha formacja National Resistance Force. Generał Tarik Salih, bratanek Alego Abdallaha, był lojalny wobec swego stryja również po jego rezygnacji i walczył u boku Hutich przeciwko siłom koalicji do 2017 r. gdy Ali Abdallah Salih poróżnił się z rebeliantami i został przez nich zabity (w grudniu 2017 r.). Przy wsparciu ZEA powołał do życia National Resistance Force, którą tworzyli w dużej mierze członkowie dawnej Straży Republikańskiej. Salih głosił lojalność wobec prezydenta Hadiego, lecz walcząc przeciwko Hutim realizował własne cele.^[53] Siły podlegające Salihowi kontrolują część czerwonomorskiego wybrzeża w południowej części Jemenu i są osadzone w mieście Mucha (Mokha). Tarik Salih wszedł w skład Rady Prezydenckiej.^{[54][55]}

⁴⁹ HRW (Human Rights Watch), World Report 2024 - Yemen, 11.01.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2103150.html>

⁵⁰ Al Jazeera, Mapping US attacks on Yemen's Houthis, 16.03.2025, <https://www.aljazeera.com/news/2025/3/16/mapping-us-attacks-on-yemen>

⁵¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Yemen, 13.08.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/yemen/>

⁵² ICG (International Crisis Group), Yemen's Troubled Presidential Leadership Council, 04.05.2023, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/gulf-and-arabian-peninsula/yemen/yemens-troubled-presidential-leadership-council>

⁵³ Carnegie Endowment for International Peace, Where is the Yemen War Heading?, 15.04.2020, <https://carnegieendowment.org/sada/81565>

⁵⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Yemen Data Project, Yemen Conflict Observatory, <https://acleddata.com/yemen-conflict-observatory/#actorsprof>

⁵⁵ ICG (International Crisis Group), Yemen's Troubled Presidential Leadership Council, 04.05.2023, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/gulf-and-arabian-peninsula/yemen/yemens-troubled-presidential-leadership-council>

AKTYWNOŚĆ HUTICH NA MORZU CZERWONYM ORAZ INTERWENCJA USA I WIELKIEJ BRYTANII

Od listopada 2023 r. Huti przeprowadzili liczne ataki na statki na Morzu Czerwonym i w Zatoce Adeńskiej u wybrzeży Jemenu (pierwszy atak miał miejsce 19 listopada 2023 r.), które były aktem solidarności z Palestyńczykami w obliczu izraelskiej wojny w Strefie Gazy. Pomimo deklaracji Huti, że atakują statki powiązane z Izraelem (w tym USA i Wielkiej Brytanii) lub wiozące towary do tego kraju, w rzeczywistości zagrożone również są jednostki płynące pod banderami innych krajów.^{[56][57]}

Od 2023 r. (do marca 2025 r.) Huti zaatakowali amerykańskie okręty wojenne 174 razy, a statki handlowe 145 razy^[58], zakłócając transport na tym kluczowym dla światowej gospodarki szlaku morskim.^[59] Ataki były przeprowadzone przy użyciu pocisków przeciwokrętowych i dronów. Dwa statki zostały przez nich zatopione, Huti zajęły też jeden statek.^[60]

W odwecie za ataki Hutich, Stany Zjednoczone i Wielka Brytania prowadziły kilkakrotnie serie nalotów na związane z nimi cele w północnym i środkowym Jemenie.^{[61][62][63]} Również Izrael wielokrotnie atakował infrastrukturę Jemenu, w tym międzynarodowe lotnisko w Sanie, porty morskie i elektrownie (patrz dalej).^[64] Ataki ustały wraz z zawieszeniem broni między Izraelem a Hamasem w styczniu 2025 r. dzień przed objęciem urzędu przez Trumpa.^[65]

Do ostatniej eskalacji w związku z sytuacją na Morzu Czerwonym doszło dniu 15 marca 2025 r., kiedy wojska USA zaatakowały pozycje Huti w Jemenie.^[66] Ataki nastąpiły po tym, jak jemeńska grupa zagroziła wznowieniem napaści na statki powiązane z Izraelem na Morzu Czerwonym w związku z całkowitą blokadą Strefy Gazy utrzymywaną od trzech tygodni.^{[67][68]} Amerykańskie naloty były jednym z najbardziej rozległych ataków na Huti od czasu rozpoczęcia wojny w Strefie Gazy

⁵⁶ ABC Net, Why is the US attacking Yemen's Houthis?, 17.03.2025, <https://www.abc.net.au/news/2025-03-17/why-is-the-us-attacking-yemens-houthis/105060702>

⁵⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Yemen Conflict Observatory, Red Sea Attacks, dane pobrano 20.03.2025, <https://acleddata.com/yemen-conflict-observatory/red-sea-attacks-dashboard/>

⁵⁸ Al Jazeera, Mapping US attacks on Yemen's Houthis, 16.03.2025, <https://www.aljazeera.com/news/2025/3/16/mapping-us-attacks-on-yemen>

⁵⁹ TVN24, Pentagon grozi "przytłaczającą siłą". Stawia warunek rebeliantom, 17.03.2025, <https://tvn24.pl/swiat/ofensywa-usa-przeciw-huti-reuters-zabito-przywodcow-huti-zaangazowanych-w-program-dronow-st8353395>

⁶⁰ Rzeczpospolita, Kolejne ataki USA na Jemen. „Na Boga, czegoś takiego nie doświadczyłem”, 17.03.2025, <https://www.rp.pl/konflikty-zbrojne/art41951921-kolejne-ataki-usa-na-jemen-na-boga-czegoś-takiego-nie-doswiadczyłem>

⁶¹ BBC News, Who are the Houthis and why are they attacking Red Sea ships?, 05.02.2024, https://www.bbc.com/news/world-middle-east-67614911?at_medium=RSS&at_campaign=KARANGA

⁶² Huffpost, U.S. And British Strikes In Yemen Answer Houthis Surge In Red Sea Attacks, 25.02.2024, https://www.huffpost.com/entry/us-british-strikes-yemen-houthi-red-sea_n_65db6b39e4b0e4346d52bf5c

⁶³ Euro News, US steps up attacks on Yemen, vowing escalation against Houthi rebels, 07.03.2025, <https://www.euronews.com/2025/03/17/us-steps-up-attacks-on-yemen-vowing-escalation-against-houthi-rebels>

⁶⁴ Al Jazeera, Mapping US attacks on Yemen's Houthis, 16.03.2025, <https://www.aljazeera.com/news/2025/3/16/mapping-us-attacks-on-yemen>

⁶⁵ Euro News, US steps up attacks on Yemen, vowing escalation against Houthi rebels, 07.03.2025, <https://www.euronews.com/2025/03/17/us-steps-up-attacks-on-yemen-vowing-escalation-against-houthi-rebels>

⁶⁶ US Defence, This Week: Airstrikes in Yemen, Astronaut Homecoming, Budget Cuts, 21.03.2025, <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/4130964/this-week-airstrikes-in-yemen-astronaut-homecoming-budget-cuts/>

⁶⁷ Al Jazeera, Mapping US attacks on Yemen's Houthis, 16.03.2025, <https://www.aljazeera.com/news/2025/3/16/mapping-us-attacks-on-yemen>

⁶⁸ Euro News, US steps up attacks on Yemen, vowing escalation against Houthi rebels, 07.03.2025, <https://www.euronews.com/2025/03/17/us-steps-up-attacks-on-yemen-vowing-escalation-against-houthi-rebels>

w październiku 2023 r.^[69] Celem amerykańskich uderzeń były m.in. obiekty wojskowe Huti w mieście Taizz w południowo-zachodnim Jemenie, obiekty rebeliantów w prowincjach Saada, Damar i Al-Bajda. Ponadto, według doniesień lokalnych mediów, w kontrolowanej przez rebeliantów stolicy Jemenu, Sanie, ostrzelano siedzibę Najwyższej Rady Politycznej Huti, magazyny z bronią oraz centra dowodzenia. Zgodnie ze stanowiskiem USA uderzenia na bazy rebeliantów i ich obronę powietrzną miały na celu ochronę amerykańskich statków i wolność żeglugi.^[70]

W dniu 16 marca 2025 r. Huti odpowiedzieli na agresję USA, przeprowadzając atak na stacjonujący na Morzu Czerwonym amerykański lotniskowiec USS Harry S. Truman i towarzyszące mu okręty. Rzecznik grupy przekazał, że w kierunku amerykańskiej floty wystrzelono 18 rakiet i jeden dron.^[71]

17 marca 2025 r. nad ranem Amerykanie ponownie zaatakowali cele w prowincjach Al-Dżauf i Al-Hudajda.^[72] Według jemeńskich mediów siły USA przeprowadziły ataki na następujące lokalizacje:

- **Saada** – W Saadzie odnotowano około 12 nalotów. Według telewizji Al Masirah, jeden z ataków na elektrownię w mieście Dahyan spowodował przerwę w dostawie prądu. Dahyan jest znane jako częste miejsce pobytu Abdulmalika al-Huti, przywódcy Huti.
- **Ibb** – Najbardziej śmiertelny atak miał miejsce w dzielnicy Kahza w Ibb, gdzie amerykańskie samoloty bojowe zaatakowały dwa budynki mieszkalne, zabijając co najmniej 15 osób,
- **Sana** – W stolicy odnotowano co najmniej osiem nalotów, w tym jeden, który uderzył w dzielnicę mieszkalną, zabijając co najmniej 15 osób i raniąc dziewięć innych,
- **prowincja Al-Bajda** również doświadczyło ośmiu nalotów,
- **Taizz** – Według dwóch lokalnych świadków, na południowym zachodzie Jemenu doszło do ataków na obiekty wojskowe Huti w Taizz.^[73]

(mapa ataków: <https://www.aljazeera.com/news/2025/3/16/mapping-us-attacks-on-yemen> lub <https://yemen.liveuamap.com/>)

Według doradcy prezydenta USA ds. bezpieczeństwa narodowego Mike Waltz'a, podczas tygodniowej ofensywy przeciwko jemeńskim rebeliantom Huti siły

⁶⁹ Euro News, US steps up attacks on Yemen, vowing escalation against Houthi rebels, 07.03.2025, <https://www.euronews.com/2025/03/17/us-steps-up-attacks-on-yemen-vowing-escalation-against-houthi-rebels>

⁷⁰ TVN24, Huti zaatakowali amerykański lotniskowiec, 17.03.2025, <https://tvn24.pl/swiat/huti-zaatakowali-amerykanski-lotniskowiec-st8352159>

⁷¹ Euro News, US steps up attacks on Yemen, vowing escalation against Houthi rebels, 07.03.2025, <https://www.euronews.com/2025/03/17/us-steps-up-attacks-on-yemen-vowing-escalation-against-houthi-rebels>

⁷² Rzeczpospolita, Kolejne ataki USA na Jemen. „Na Boga, czegoś takiego nie doświadczyłem”, 17.03.2025, <https://www.rp.pl/konflikty-zbrojne/art41951921-kolejne-ataki-usa-na-jemen-na-boga-czegos-takiego-nie-doswiadczylem>

⁷³ Al Jazeera, Mapping US attacks on Yemen's Houthis, 16.03.2025, <https://www.aljazeera.com/news/2025/3/16/mapping-us-attacks-on-yemen>

amerykańskie zlikwidowały kluczowych przywódców tej grupy. Chociaż nie podał ich nazwisk, zaznaczył, że wśród nich był główny specjalista ds. broni rakietowej.^[74]

Według Huti, w amerykańskich atakach zginęły co najmniej 53 osoby (w tym cywile i 5 dzieci), a blisko 100 zostało rannych. Przywódca rebeliantów Abdulmalik al-Huti zapowiedział, że ruch ten będzie kontynuował ataki na amerykańskie statki na Morzu Czerwonym, dopóki USA nie zaprzestaną nalotów na Jemen.^{[75][76][77]}

W kwietniu 2025 r. USA kontynuowały naloty na Jemen. Co najmniej dwanaście osób zginęło, a trzydzieści zostało rannych po atakach powietrznych Stanów Zjednoczonych na targ w Sanie. Do ataku doszło w dzielnicy Farwa. USA przeprowadziły także atak powietrzny na port Ras Isa, zabijając co najmniej 74 osoby i raniąc 171 innych.^[78] Ponadto Huti oskarżyli wojsko USA o atak na ośrodek dla migrantów w prowincji Saada, w którym zginęło co najmniej 68 osób. Jak dotąd władze Stanów Zjednoczonych nie odniosły się do tych zarzutów. Zgodnie z komunikatem Huti w tej sprawie kolejnych 47 osób zostało rannych.^[79]

ATAKI IZRAELA

Wojna w Strefie Gazy przyczyniła się także do zaostrzenia relacji Jemenu z Izraelem. W dniu 20 lipca 2024 r. Siły Powietrzne Izraela przeprowadziły na terytorium Jemenu „Operację Długie Ramię”. Był to odwet za wcześniejsze ataki Hutich na Izrael. Celem operacji było zbombardowanie obiektów, które według izraelskiej armii miały być używane przez siły Hutich i Iran. W ramach ataku zbombardowano port w Al-Hudajdzie, składy paliwa, urządzenia i obiekty związane z zasilaniem oraz inne obiekty portowe. Wśród ofiar znalazło się 14 zabitych, ponad 90 rannych i ponad sześć zaginionych osób.^{[80][81]}

26 grudnia 2024 r. dwadzieścia pięć samolotów izraelskich sił powietrznych zaatakowało cele na obszarach Jemenu kontrolowanych przez Ruch Huti, m.in. międzynarodowe lotnisko w Sanie.^[82] Ataki, będące częścią operacji o kryptonimie Operacja Tzelilei HaKerem (Operacja Dźwięki Winnicy), zostały przeprowadzone w odpowiedzi na wystrzelenie rakiet balistycznych i bezzałogowych statków

⁷⁴ TVN24, Huti zaatakowali amerykański lotniskowiec, 17.03.2025, <https://tvn24.pl/swiat/huti-zaatakowali-amerykanski-lotniskowiec-st8352159>

⁷⁵ TVN24, Huti zaatakowali amerykański lotniskowiec, 17.03.2025, <https://tvn24.pl/swiat/huti-zaatakowali-amerykanski-lotniskowiec-st8352159>

⁷⁶ Rzeczpospolita, Kolejne ataki USA na Jemen. „Na Boga, czegoś takiego nie doświadczyłem”, 17.03.2025, <https://www.rp.pl/konflikty-zbrojne/art41951921-kolejne-ataki-usa-na-jemen-na-boga-czego-takiego-nie-doswiadczylem>

⁷⁷ Euro News, US steps up attacks on Yemen, vowing escalation against Houthi rebels, 17.03.2025, <https://www.euronews.com/2025/03/17/us-steps-up-attacks-on-yemen-vowing-escalation-against-houthi-rebels>

⁷⁸ Euro News, Jemen: Huti twierdzą, że w wyniku nowych amerykańskich nalotów zginęło co najmniej dwanaście osób, 21.04.2025, <https://pl.euronews.com/2025/04/21/jemen-huti-twierdza-ze-w-wyniku-nowych-amerykanskich-nalotow-zginelo-co-najmniej-dwanascie>

⁷⁹ Biznes Alert, Atak USA na Jemen? Huti: 68 osób zginęło w ośrodku w Saadzie, 28.04.2025, <https://biznesalert.pl/atak-usa-na-jemen-huti-68-osob-zginelo-w-osrodku-w-saadzie/>

⁸⁰ Wikipedia, 20 July 2024 Israeli attack on Yemen, https://en.wikipedia.org/wiki/20_July_2024_Israeli_attack_on_Yemen#cite_note-skyrabia-1

⁸¹ Wikipedia, Operacja Długie Ramie, https://pl.wikipedia.org/wiki/Operacja_D%C5%82ugie_Rami%C4%99#cite_note-:1-10

⁸² The New York Times, Israel Bombs Yemeni Airport and Ports After Houthi Missile Launches, 26.12.2024, <https://www.nytimes.com/2024/12/26/world/middleeast/israel-yemen-bombs-houthis.html>

powietrznych (BSP) przez Ruch Huti w kierunku Izraela. W wyniku ataku zginęło 6 osób.^[83]

10 stycznia 2025 r. izraelskie samoloty bojowe zbombardowały elektrownię i dwa porty w odwecie za ataki dronów i rakiet Huti na Izrael. Media popierające Huti poinformowały, że co najmniej jedna osoba zginęła, a dziewięć zostało rannych.^{[84][85]}

5 maja 2025 r. Izrael rozpoczął serię nalotów na ruch Huti w Jemenie w odpowiedzi na atak rakietowy Huti na lotnisko Ben Guriona przeprowadzony dzień wcześniej.^[86]

Dnia 6 lipca 2025 r. izraelskie wojsko przeprowadziło ataki na cele Hutich atakując porty Al-Hudajda, Ras Isa, As-Salif, a także elektrownię w Ras Qantib.^[87] Doniesiono również o ataku na statek Galaxy Leader, który został przejęty przez siły Huti w listopadzie 2023 roku, tuż po rozpoczęciu wojny.^[88]

W dniu 24 sierpnia 2025 r. izraelskie ataki uderzyły w stolicę Jemenu, Sanę, w niedzielę w odwecie za rakiety Huti wystrzelone w kierunku lotniska Ben Guriona w Tel Awiwie. W ataku zginęło co najmniej 10 osób, a 86 zostało rannych.^{[89][90]}

ORGANIZACJE TERRORYSTYCZNE DZIAŁAJĄCE W JEMENIE

Dodatkowym czynnikiem destabilizacji Jemenu jest silna obecność al- Kaidy. Mocno osadzona w Jemenie (szczególnie w jego południowej części, w prowincji al-Bajda) al-Kaida Półwyspu Arabskiego jest uznawana za jeden z najefektywniejszych odłamów organizacji. Ma na swoim koncie liczne zamachy w tym kraju, jak i poza jego granicami.^[91] Po okresie zmniejszonej aktywności, od 2021 r. organizacja zaczęła umacniać swoje pozycje na południu kraju.^[92] Podczas gdy trwało zawieszenie broni między walczącymi w kraju stronami, milicje STC i inne formacje wspierane przez ZEA umacniały się na południu Jemenu, a w drugiej połowie 2022 r. podjęły kilka ofensyw na pozycje al-Kaidy, co w konsekwencji wywołało jej wzmożoną

⁸³ WHO chief and UN team caught up in Israeli strikes that killed 6 in Yemen, 27.12.2024, <https://edition.cnn.com/2024/12/26/middleeast/israeli-strikes-yemen-sanaa-houthis-intl/index.html>

⁸⁴ Al Jazeera, Israel launches air raids on power station, ports in Yemen, 10.01.2025, <https://www.aljazeera.com/news/2025/1/10/yemens-houthis-report-coordinated-israeli-us-and-uk-attacks>

⁸⁵ The Arab Weekly, Israel conducts air-strikes on Houthi targets with eye on Iran, 11.01.2025, <https://the arabweekly.com/israel-conducts-air-strikes-houthi-targets-eye-iran>

⁸⁶ The New York Times, Israel Bombs Yemen's Main Airport in Retaliation for Houthi Strike, 06.05.2025, <https://www.nytimes.com/2025/05/06/world/middleeast/israel-yemen-attack-sana-airport.html>

⁸⁷ Reuters, Israeli military says it launched strikes against Houthi targets in Yemen, 06.07.2025, https://www.yahoo.com/news/israeli-military-says-launched-strikes-214850632.html?guccounter=1&guce_referrer=aHR0cHM6Ly9lbi53aWtpcGVkaWEub3JnLw&guce_referrer_sig=AQAAAFz3VVdVN8leBZa23hJuQUhSPDltf06JxBhjbSzxl6xx71hdrN79_yGYcpu8YmBw0UBwOgKE-6nByPV6-N6qyXp_W2N8uYk5pyl3dahbAnSMLeNRE6Q9fBHZ1A77toZk3bsx2ltFxEu8OpdVWzH6hzXwJmON30qh51wMzEPzJMse

⁸⁸ ABC, Israeli forces strike ports in Yemen and Galaxy Leader ship, IDF says, 07.07.2025, <https://abcnews.go.com/US/israeli-forces-strike-ports-yemen-galaxy-leader-ship/story?id=123523562>

⁸⁹ Reuters, Israel strikes on Yemeni capital Sanaa kill six, wound dozens, 25.08.2025, <https://www.reuters.com/world/middle-east/israel-strikes-yemeni-capital-sanaa-kill-six-wound-dozens-2025-08-24/>

⁹⁰ The Times of Israel, 26.08.2025, <https://www.timesofisrael.com/10-dead-from-israeli-strikes-on-yemens-capital-houthi-run-health-ministry-says/>

⁹¹ USDOS (US Department of State), Country Report on Terrorism 2022 - Chapter 5 - al-Qa'ida in the Arabian Peninsula (AQAP), 30.11.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2101669.html>

⁹² The National News, Al Qaeda shows signs of resurgence in Yemen, 09.04.2021, <https://www.thenationalnews.com/mena/al-qaeda-shows-signs-of-resurgence-in-yemen-1.1200037>

aktywność. W ostatnim czasie niemal nie było starć między bojownikami al-Kaidy a siłami Hutich, a głównym przeciwnikiem i celem ataków al-Kaidy była STC.^[93]

INNE

Dużym zagrożeniem dla bezpieczeństwa Jemenu są działające na terenie tego kraju liczne bojówki plemienne oraz niezidentyfikowane ugrupowania zbrojne..^[94]

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

Aktualnie kraj znajduje się w stanie wojny, jednak brak informacji, by obowiązywało jakiekolwiek ustawodawstwo specjalne.

SYTUACJA LUDNOŚCI CYWILNEJ

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w 2023 r. w Jemenie w różnego rodzaju incydentach śmierć poniosło 724 cywilów, w 2024 r. odnotowano 406 ofiar cywilnych,^[95] tymczasem od początku 2025 r. do 20 czerwca 2025 r. zginęło 297 cywilów.^[96]

W okresie od 20 czerwca 2024 r. do 20 czerwca 2025 r. w Jemenie zginęło 512 osób cywilnych.^[97]

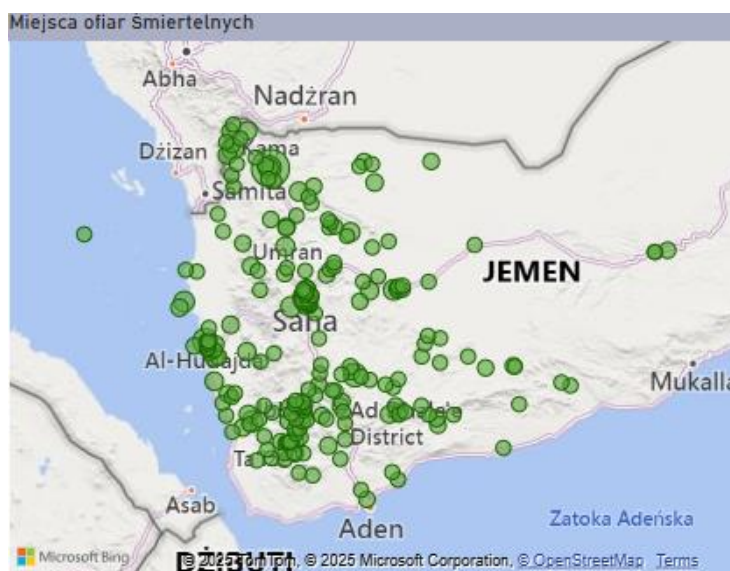
⁹³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Al-Qaeda in the Arabian Peninsula, Sustained Resurgence in Yemen or Signs of Further Decline?, 06.04.2023, <https://acleddata.com/2023/04/06/al-qaeda-in-the-arabian-peninsula-sustained-resurgence-in-yemen-or-signs-of-further-decline/>

⁹⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Yemen, Civilians (Yemen), Atakujący: Milicje plemienne, 01.01.2025-14.03.2025, dane pobrano 20.03.2025, <https://acleddata.com/yemen-conflict-observatory/#regions>

⁹⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Yemen, Civilians (Yemen), data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁹⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Yemen Conflict Observatory, filtry: Yemen, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁹⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Yemen Conflict Observatory, filtry: Yemen, Atakowani: cywile, data 20.06.2024-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

Mapa. Miejsca śmierci cywilów w Jemenie w okresie: 20.06.2024-20.06.2025 (grafika wykonana przez WIKP w programie PowerBI, na podstawie danych ACLED i OpenStreetMap).^[98]

Prowincja (admin1)	Liczba zdarzeń	Liczba ofiar
Sadah	81	105
Al Hudaydah	118	76
Amanat al Asimah	158	64
Taizz	121	42
Ibb	192	34
Al Jawf	36	30
Al Bayda	46	27
Sanaa	44	23
Marib	39	22
Amran	51	16
Lahij	29	13
Shabwah	45	13
Aden	67	10
Abyan	22	9
Ad Dali	46	8
Hajjah	27	8
Dhamar	45	4
Hadramawt	10	4
Suma	1207	512

Tabela. Liczba śmiertelnych ofiar cywilnych w poszczególnych jednostkach administracyjnych w Jemenie w okresie: 20.06.2024-20.06.2025 (tabela przygotowana przez WIKP w programie PowerBI, na podstawie danych ACLED)^[99]

⁹⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Yemen, Atakowani: cywile, data 20.06.2024-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁹⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Yemen, , Atakowani: cywile, data 20.06.2024-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

Od 20 czerwca 2024 r. do 20 czerwca 2025 r. przemoc wobec ludności cywilnej nie przybierała masowych czy poważniejszych rozmiarów i miała charakter incydentalny (choć incydenty te były stosunkowo liczne). Najwięcej incydentów (i ofiar cywilnych) miało miejsce w prowincjach Sadah (105 ofiar śmiertelnych), al-Hudajda (76 ofiar śmiertelnych), Amanat al-Asima (64 ofiary).^[100]

W tym czasie głównymi sprawcami przemocy były siły zbrojne Jemenu (168 ofiar), jak również niezidentyfikowane grupy zbrojne (59 ofiar cywilnych). Większość cywilnych ofiar poniosła śmierć w wyniku ataków (249 ofiar).^[101]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

DZIAŁANIA WOJENNE

Ludność cywilna jako taka nie jest celem działań sił ani grup zbrojnych. Nie zanotowano przypadków ludobójstwa, czystek etnicznych lub innych zbrodni popełnionych przeciwko ludności cywilnej na masową skalę na terenie Jemenu. Niemniej jednak cywile stają się przypadkowymi ofiarami nalotów czy ostrzału artyleryjskiego prowadzonego przez wszystkie strony konfliktu.^[102]

Operacja „Przywrócić nadzieję”. Od początku 2023 r. do 20 czerwca 2025 r. 338 osób cywilnych zginęło w wyniku akcji saudyjskich żołnierzy działających w Jemenie w ramach operacji „Przywrócić nadzieję”. W ostrzale saudyjskim najwięcej osób cywilnych (323) poniosło śmierć w prowincji Saada. 15 lutego 2023 r. saudyjska straż graniczna ostrzelała w Saadzie grupę 140 migrantów zabijając 130 osób, głównie kobiet i dzieci. Do podobnego incydentu doszło 15 marca 2023 r. kiedy zginęło 40 osób. Ogółem w 2023 r. w efekcie operacji „przywrócić nadzieję” zginęło 296 osób cywilnych. W 2024 r. w wyniku saudyjskich działań śmierć poniosło 26 cywilów, natomiast od początku 2025 r. do dnia 20 czerwca 2025 r. – 16 osób cywilnych.^[103]

Ostrzał ze strony Izraela. Ludność cywilna Jemenu staje się także ofiarą działań zbrojnych Izraela. Jakkolwiek w 2023 r. nie odnotowano żadnych ofiar, w 2024 r. w wyniku ostrzału tego kraju zginęło 29 osób, natomiast od początku 2025 r. do 20 czerwca 2025 r. działania Izraela przyniosły 7 ofiar śmiertelnych. 20 lipca 2024 r. Izrael przeprowadził ostrzał portu Al Hali w Al-Hudajda. W jego wyniku zginęło 9 pracowników Yemen Petroleum Company, a 80 innych zostało rannych. Była to odpowiedź na atak dronów przeprowadzony przez Huti na Tel Awiw, w wyniku którego zginęła 1 osoba, do którego doszło dzień wcześniej.^[104]

¹⁰⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Yemen, , Atakowani: cywile, data 20.06.2024-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹⁰¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Yemen, , Atakowani: cywile, data 20.06.2024-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹⁰² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Jemen, Atakowani: cywile, data 20.06.2024-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹⁰³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Jemen, Atakowani: cywile, Przywrócić nadzieję, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹⁰⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Jemen, Atakowani: cywile, Atakujący: siły zbrojne Izraela, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

Dnia 29 września 2024 r. Izrael wystrzelił 15 rakiet w Al-Hudajda przyczyniając się do śmierci 5 cywilów. Kolejny atak miał miejsce 19 i 26 grudnia. W jego wyniku zginęły odpowiednio 2 i 3 osoby cywilne.^[105]

5 maja 2025 r. w ataku sił izraelskich na fabrykę Bajil Cement w al. Hudajdzie śmierć poniosły 3 osoby. Dzień później zginęły 2 osoby w wyniku ostrzału Izraela bazy Hutich w Sanie.^[106]

Siły zbrojne USA. Dnia 28 kwietnia 2025 r. w wyniku ostrzału USA na ośrodek detencyjny na przedmieściach Sany zginęło co najmniej 60 osób – głównie migrantów z Afryki. Ogółem w 2025 r. ostrzał przeprowadzony przez armię Stanów Zjednoczonych kosztował życie 100 osób. W 2023 r. oraz 2024 r. nie odnotowano tego typu incydentów.^[107]

Tymczasowa Rada Południowa (Southern Transitional Council, STC). Według bazy danych ACLED, od początku 2023 r. do 20 czerwca 2025 r. w wyniku działania oddziałów STC (181 incydenty) zginęło 34 cywilów.^[108]

DZIAŁANIA PARTYZANCKIE

W ciągu 2023 r. wyniku działań podejmowanych przez oddziały Hutich śmierć poniosło 219 cywilów, w 2024 r. – 190, natomiast od początku 2025 r. do dnia 20 czerwca 2025 r. - 95. Najwięcej ofiar było w prowincjach al-Hudajda (99), Taizz (77), al-Dżauf (64), Amanat al-Asimah (54). Ataki przypisywane Hutim obejmowały zarówno ostrzał z broni palnej i incydentalny ostrzał artyleryjski, jak i wybuchy min. Liczne incydenty powodowały stosunkowo nieliczne ofiary.^[109]

Dnia 12 marca 2024 r. Huti ostrzelali dwa cywilne domy w Radaa (Al. Bajda) zabijając 12 osób oraz raniąc co najmniej 12 innych. 8 maja 2023 r. Huti ostrzelali wioskę Al-Hajjaylah (Al-Hudajda) zabijając 4 osoby oraz raniąc 4 inne. Dnia 5 maja 2023 r. Huti otworzyli ogień w wiosce Bayt Al-Faqiah (Al-Hudajda) zabijając co najmniej 4 osoby oraz raniąc 4 inne. 5 sierpnia 2023 r. Huti ostrzelali samochód w Al-Aqabah (Al Jawf) zabijając 4 osoby cywilne..^[110]

10 lipca 2024 r. Huti zaatakowali wioskę Hubur (Taizz) zabijając 3 osoby (w tym 2 dzieci) oraz raniąc 5 kobiet i dzieci. Dnia 5 sierpnia 2024 r. bojownicy Huti zabili w Al-Hawban (Taizz) 3 osoby cywilne, które chciały ich powstrzymać przed zaborem ziemi. Dnia 1 grudnia 2024 r. drony Hutich zaatakowały szkołę w wiosce Al-Bumiya (Taizz) zabijając 8 osób oraz raniąc 6 innych. 15 września 2024 r. wystrzelona przez

¹⁰⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Jemen, Atakowani: cywile, Atakujący: siły zbrojne Izraela, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹⁰⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Jemen, Atakowani: cywile, Atakujący: siły zbrojne USA, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹⁰⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Jemen, Atakowani: cywile, Atakujący: siły zbrojne Izraela, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹⁰⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Jemen, Atakowani: cywile, Atakujący: Huti, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹⁰⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Jemen, Atakowani: cywile, Atakujący: Huti, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹¹⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Jemen, Atakowani: cywile, Atakujący: Huti, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

Hutich rakietą uderzyła w dom w Al-Ayanah (Amran), doprowadzając do wybuchu kanistra z gazem i w efekcie zabijając 3 osoby cywilne.^[111]

W dniu 10 kwietnia w wyniku ataku Hutich na dom w al-Hudajdzie zginęło 3 dzieci. Tymczasem 24 maja 2025 r. siły Hitich zabiły szejka plemienia Dahm wraz z żoną oraz 3 dzieci. Do zdarzenia doszło w Al-Dżauf.^[112]

Od początku 2023 r. do dnia 20 czerwca 2025 r. było jeszcze wiele analogicznych działań Hutich, w wyniku których ginęła ludność cywilna.^[113]

DZIAŁANIA ODWETOWE

W Jemenie odnotowano incydentalne ofiary wśród ludności cywilnej, będące skutkiem działań sił zbrojnych Rady Prezydenckiej. Dnia 1 listopada 2024 r. siły zbrojne rzuciły bombę na szkołę w An-Nunayjah (Ad-Dali) zabijając 1 ucznia oraz raniąc 10 innych.^[114]

Dnia 6 kwietnia 2023 r. wystrzelony przez koalicję działającą przeciwko Hutim pocisk zabił 1 osobę w Al-Hashmah (Taizz). 13 stycznia 2023 r. snajper zabił kobietę w Hawamirah (Taizz).^[115]

Ogółem w wyniku działań sił zbrojnych Rady Prezydenckiej w 2023 r. zginęły 23 osoby cywilne, w 2024 r. – 11, natomiast od początku 2025 do dnia 20 czerwca 2025 r. – 8.^[116]

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU ZBROJNEGO

Trwający od 10 lat konflikt zepchnął Jemen w sytuację katastrofy humanitarnej. Ponad połowa ludności kraju – 18,6 mln ludzi z szacowanych 32 mln mieszkańców kraju ogółem – potrzebuje pomocy humanitarnej.^{[117][118]} W Jemenie odnotowano najwyższy dotychczas zarejestrowany odsetek niedożywienia, a sytuacja pod tym względem stale ulega zaostrzeniu. Prawie połowa dzieci do 5. roku życia dotknięta jest w umiarkowanym lub poważnym stopniu zahamowaniem wzrostu. Niedożywienie jest najpoważniejszym problemem w prowincjach al-Hudajda, Hadżdża i Taizz.^[119] Jak ocenia World Food Programme (WFP), 17 mln ludzi mieszkających w Jemenie zagrożonych jest niedoborem żywności, 6,1 mln pilnie

¹¹¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Jemen, Atakowani: cywile, Atakujący: Huti, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹¹² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Jemen, Atakowani: cywile, Atakujący: Huti, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹¹³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Jemen, Atakowani: cywile, Atakujący: Huti, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹¹⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Jemen, Atakowani: cywile, Atakujący: Siły zbrojne Jemenu – Rada prezydencka, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹¹⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Jemen, Atakowani: cywile, Atakujący: Siły zbrojne Jemenu – Rada prezydencka, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹¹⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Jemen, Atakowani: cywile, Atakujący: Siły zbrojne Jemenu – Rada prezydencka, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹¹⁷ OCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Needs Overview, Yemen, styczeń 2024, <https://www.unocha.org/yemen>

¹¹⁸ ACAPS (Assessment Capacities Project), Yemen, Social impact overview 2022, <https://www.acaps.org/special-report/yemen-social-impact-overview-2022>

¹¹⁹ OCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Needs Overview, Yemen, styczeń 2024, <https://www.unocha.org/yemen>

potrzebuje pomocy żywnościowej, a 3,5 mln jest poważnie niedożywionych. Niestabilna sytuacja na Morzu Czerwonym i dokonywane przez bojowników Huti ataki na statki transportowe utrudniają dostarczanie pomocy humanitarnej i żywnościowej.^[120]

Zniszczenia i zamknięcie szkół oraz szpitali utrudniły dostęp do edukacji i opieki zdrowotnej. Około 3,2 miliona dzieci w wieku szkolnym nie uczęszcza do szkół, a te, które do nich uczęszczają, muszą radzić sobie z przepełnionymi klasami oraz przeciążonymi i niewykwalifikowanymi nauczycielami.^[121] Co najmniej jedna na cztery szkoły została zniszczona lub zamieniona na placówki dla przesiedleńców lub obiekty użytku wojskowego. Dwie trzecie nauczycieli nie otrzymuje regularnego wynagrodzenia.^[122]

W Jemenie działa mniej niż połowa istniejących wcześniej placówek medycznych, brakuje leków i wyposażenia, a w 49 okręgach (spośród 276) nie ma ani jednego lekarza. Około 10 mln Jemeńczyków nie ma dostępu do opieki medycznej nawet na podstawowym poziomie. Brakuje odpowiednich usług sanitarnych, problematyczny jest również dostęp do wody zdatnej do picia.^[123]

Trwający kryzys humanitarny zwiększył ryzyko narażenia dzieci i kobiet na wyzysk, przemoc i inne nadużycia tj. pracę dzieci, rekrutację i wykorzystywanie dzieci przez strony konfliktu jako żołnierzy, przemoc domową i ze względu na płęć, małżeństwa dzieci itp.^[124]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW NIEZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

TERRORYZM

W Jemenie istnieje duże zagrożenie terroryzmem, działają tam komórki al-Kaidy oraz Państwa Islamskiego (PI).^[125] Niemniej jednak w ostatnim okresie do zamachów dochodziło sporadycznie. Obecność operacyjna al-Kaidy jest najsilniejsza w prowincjach Abjan i Szabwa. Grupa jest również aktywna w prowincjach Hadramawt, Marib i al-Bajda, a jej uśpione komórki znajdują się w al-Mahra, Adenie i Lahidż. Szacuje się, że aktualnie grupa posiada w Jemenie od 3 000 do 4 000 członków, w tym zarówno aktywnych, jak i pasywnych.^[126]

¹²⁰ World Food Programme, Yemen Situation Report #12, December 2023, 05.02.2024, <https://reliefweb.int/attachments/07a22cfd-bfb5-4687-9d6a-b8a522f03189/WFP-0000155783.pdf>

¹²¹ UNICEF (United Nations International Children's Emergency Fund), Yemen crisis, <https://www.unicef.org/emergencies/yemen-crisis>

¹²² UNICEF (United Nations International Children's Emergency Fund), Yemen, Education, <https://www.unicef.org/yemen/education>

¹²³ OCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Yemen, Crisis Overview, <https://www.unocha.org/yemen/crisis-overview>

¹²⁴ UNICEF (United Nations International Children's Emergency Fund), Yemen crisis, <https://www.unicef.org/emergencies/yemen-crisis>

¹²⁵ ACLED, Islamic State in Yemen, 20.11.2023, <https://acleddata.com/profile/islamic-state-yemen>

¹²⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Yemen Conflict Observatory, Actor Profile, Al-Qaeda in the Arabian Peninsula, 31.01.2024, <https://acleddata.com/yemen-conflict-observatory/actor-profiles/al-qaeda-in-the-arabian-peninsula/>

Od początku 2023 r. do dnia 20 czerwca 2025 r. w wyniku działań al-Kaidy zginęła w Jemenie jedna osób (w 2023 r.). Jednocześnie brak jest informacji na temat ofiar Państwa Islamskiego.^[127]

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA, POGROMY

Pozaprawne zabójstwa: W Jemenie dochodzi do pozaprawnych zabójstw, które są dokonywane zarówno przez podmioty powiązane z Radą Prezydencką, STC, Huti, bojówkami plemiennymi, niezidentyfikowanymi ugrupowaniami zbrojnymi, jak i przez podmioty zagraniczne.^[128]

Dużym zagrożeniem dla ludności cywilnej są działające na terytorium Jemenu niezidentyfikowane ugrupowania zbrojne, które przyczyniły się do śmierci 137 cywilów w 2023, 108 w 2024 r. oraz 51 od początku 2025 r. do 20 czerwca 2025 r.^[129]

Inne zagrożenie stanowią liczne bojówki plemienne, komunalne itp. W 2023 r. śmierć poniosło z ich rąk 16 osób cywilnych, w 2024 r. 28 natomiast od początku 2025 r. do 20 czerwca 2025 r. - 14.^[130]

W Jemenie zdarzają się także przypadki zabójstw jemeńskich rybaków przez wojsko Erytrei (po jednym incydencie w lipcu 2023 r. oraz sierpniu 2024 r.). Przyczyny tego typu zdarzeń nie są znane.^[131]

Porwania: W Jemenie stosunkowo często dochodzi do porwań. W 2023 r. uprowadzone zostało 146 osób, nie odnotowano jednak w związku z tym ofiar śmiertelnych. Najwięcej osób uprowadzonych zostało w prowincjach: Ibb (28), Aden (18), Sana (15), Amanat al-Asima (11). Porwań dopuszczali się bojownicy sił Hutich, członkowie niezidentyfikowanych ugrupowań zbrojnych, bojownicy STC, a także, przedstawiciele jemeńskiej armii.^[132]

W 2024 r. różne ugrupowania uprowadziły 299 osób (nie było ofiar śmiertelnych), najwięcej w Ibb (72), Amanat al-Asima (53), Aden (34), Damar (26), Amran (23). Najpoważniejszym tego typu incydem było uprowadzenie 70 mieszkańców wioski w okolicy miasta Dżibla w lutym 2024 r. Było to następstwem starć między bojownikami Huti a członkami miejscowego rodu, w których śmierć poniósł huticki dowódca.^[133]

¹²⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Jemen, Atakowani: cywile, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹²⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Jemen, Atakowani: cywile, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹²⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), , filtry: Jemen, Atakowani: cywile, Atakujący: niezidentyfikowane ugrupowania zbrojne, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹³⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Jemen, Atakowani: cywile, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹³¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), , filtry: Jemen, Atakowani: cywile, Atakujący: Military Forces of Eritrea, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹³² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), , filtry: Jemen, Atakowani: cywile, Porwania, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹³³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Jemen, Atakowani: cywile, Porwania, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

Tymczasem w 2025 r. doszło do 134 uprowadzeń (najwięcej 27 w Amanat al-Asima, 21 w Ibb, 12 w Sadah). Również nie było ofiar śmiertelnych.^[134]

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

Od początku 2023 r. do końca 2024 r. w Jemenie odbyło się ponad 14 tys. protestów, w tym 204 gwałtowne demonstracje oraz demonstracje z interwencją policji. W ich wyniku zginęły co najmniej 3 osoby (wszystkie w 2023 r.).^[135]

W ostatnim czasie do wybuchu masowych protestów doszło w Jemenie m.in. po amerykańskich atakach lotniczych, które miały miejsce w marcu 2025 r. Demonstranci, uzbrojeni w karabiny i niosący transparenty, skandują hasła "śmierć Ameryce, śmierć Izraelowi". Protesty odbyły się na terenach kontrolowanych przez jemeńskich rebeliantów Huti, w tym w miastach takich jak Sana, Saada, Damar, Hudajda i Amran.^[136]

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

W Jemenie ważną rolę na licznych rynkach przestępczych w kraju, w tym w handlu ludźmi i przemyśle, międzynarodowym handlu bronią, handlu narkotykami itp. odgrywają podmioty zagraniczne. Udzielanie wsparcia walczącym stronom przez zagraniczne podmioty, zarówno dla celów konfliktu, jak i dla celów zarobkowych, odgrywa znaczącą rolę w gospodarce wojennej i zachęca do kontynuowania walk.^[137]

Istnienie równoległych struktur władzy w Jemenie, powszechna korupcja, rozdrobnienie środowiska bezpieczeństwa itp. utrudniają zwalczanie podmiotów przestępczych działających w kraju. Jednocześnie podmioty państwowe, zwłaszcza podmioty zajmujące się bezpieczeństwem, są współwinne zorganizowanej działalności przestępczej.^[138]

Liczne jemeńskie siatki przestępcze prowadzą działalność zarówno na obszarach kontrolowanych przez Huti, jak i na obszarach kontrolowanych przez uznane władze Jemenu. Są one zaangażowane w szereg działań, od handlu bronią po handel ludźmi i przemyt ludzi. Ze względu na tragiczną sytuację gospodarczą w kraju, czarny rynek stale się rozwija. Jednocześnie siatki przestępcze zajmujące się handlem ludźmi i przemytem, a także handlem bronią, wykraczają poza terytorium kraju oraz są często tworzone w celu prowadzenia działalności terrorystycznej.^[139]

¹³⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Jemen, Atakowani: cywile, Porwania, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹³⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Jemen, Atakowani: cywile, Pokojowe protest, protest z interwencją, gwałtowne demonstracje, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹³⁶ France24, Tens of thousands rally in rebel-held Yemen to oppose deadly US strikes, 17.03.2025, <https://www.france24.com/en/live-news/20250317-yemen-s-huthis-claim-us-aircraft-carrier-attacks>

¹³⁷ The Organized Crime Index, Yemen, <https://ocindex.net/country/yemen>

¹³⁸ The Organized Crime Index, Yemen, <https://ocindex.net/country/yemen>

¹³⁹ The Organized Crime Index, Yemen, <https://ocindex.net/country/yemen>

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Jemeńskie prawo przewiduje swobodę przemieszczania się, wyjazdu za granicę, emigracji i repatriacji, jednakże w praktyce swobody te są poważnie ograniczone. Siły Hutich, siły bezpieczeństwa i władze plemienne utrzymują posterunki na głównych drogach. W wielu regionach milicje plemienne instalują własne punkty kontrolne (lub niekiedy wspólnie z wojskiem) i zatrzymują podróżujących, wymuszają opłaty, okradają, lub zatrzymują do czasu otrzymania okupu. Zniszczenia dróg, mostów i innej infrastruktury w wyniku konfliktu utrudniają przepływ towarów i osób w całym kraju, w tym utrudniają dostarczanie pomocy humanitarnej i inne dostawy.^[140]

Główne drogi wokół miasta Taizz są od 2015 r. zamknięte przez siły Hutich, co poważnie ogranicza swobodę przemieszczania się ludności cywilnej i utrudnia przepływ niezbędnych towarów, lekarstw i pomocy humanitarnej dla mieszkańców miasta.^[141]

Kobiety mają mniejszą swobodę podróżowania niż mężczyźni, choć ograniczenia różnią się w zależności od lokalizacji. Nękanie kobiet i dziewcząt bez męskiej eskorty na punktach kontrolnych oraz brak środków na opłacenie transportu utrudnia kobietom dostęp do służby zdrowia i innych świadczeń. Ograniczenia przemieszczania się nakładane na kobiety są ostrzejsze na terenach kontrolowanych przez Hutich. Wymaga się od nich zgody męskiego opiekuna na podróż, a w ostatnim roku coraz częściej nakłada się obowiązek, by kobieta podróżowała pod opieką męskiego krewnego (co na przykład przekłada się na niemożność wypożyczenia samochodu w Sanie przez kobietę bez męskiego opiekuna lub odmowę sprzedaży biletów w środkach transportu).^[142]

Bezpieczeństwo podróży ogranicza fakt, że siły Hutich instalowały miny przeciwpiechotne (prawdopodobnie również morskie) w wielu regionach, zwłaszcza na południowym wybrzeżu Morza Czerwonego.^[143]

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

Jeśli chodzi o migrację wewnętrzną, aktualnie duża liczba Jemeńczyków mieszka w miejscu innym niż to, w którym się urodzili. Większość (najprawdopodobniej wszyscy) z nich zostali przymusowo przesiedleni w wyniku wojny.^[144]

¹⁴⁰ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Yemen, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107612.html>

¹⁴¹ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Yemen, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107612.html>

¹⁴² USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Yemen, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107612.html>

¹⁴³ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Yemen, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107612.html>

¹⁴⁴ Integral Human Development, Yemen, <https://migrants-refugees.va/country-profile/yemen/>

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

W Jemenie jest ponad 4,5-4,7 mln osób (według różnych źródeł) wewnętrznie przesiedlonych, z których większość była wielokrotnie wysiedlana na przestrzeni wielu lat.^{[145][146][147][148]}

Ponad 2 mln przesiedleńców, którzy uciekli z terenów przejętych przez hutickich rebeliantów, przebywają w samej prowincji Marib.^[149] Ponad 2,3 mln wewnętrznych uchodźców przebywa w 13 prowincjach południowego Jemenu.^[150] Ponad 30% wewnętrznych uchodźców stanowią osoby, które były przesiedlone więcej niż jednokrotnie.^[151]

Wielu z wewnętrznych przesiedleńców szukało schronienia w obozach dla przesiedleńców, które są przeludnione, nie oferują odpowiednich miejsc mieszkalnych, i są pozbawione właściwego zaopatrzenia w wodę oraz systemów sanitarnych.^[152]

UCHODźCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

Najwięcej uchodźców z Jemenu znajduje się w krajach sąsiadujących, takich jak Arabia Saudyjska i Jordania, ze względu na bliskość geograficzną i historyczne powiązania. Najliczniejsza grupa Jemeńczyków przebywa w Arabii Saudyjskiej, gdzie mieszka ponad 1,8 miliona osób pochodzenia jemeńskiego.^[153] Według danych z 2025 r. w Jordanii mieszka około 11 tys. zarejestrowanych jako uchodźcy przez UNHCR.^[154]

Jemeńczycy uciekają ponadto przed wojną do pobliskiego Egiptu, Dżibuti, Sudanu, Somalii (drogą morską).^{[155][156]} Osoby wybierające migrację do Rogu Afryki przez Zatokę Adeńską są motywowane przede wszystkim przez bliską odległością oraz istniejącymi związkami kulturowymi. Pomimo bariery językowej historia powiązań

¹⁴⁵ UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees), Yemen Crisis Explained, 21.03.2024, <https://www.unrefugees.org/news/yemen-crisis-explained/>

¹⁴⁶ OCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Needs Overview, Yemen, styczeń 2024, <https://www.unocha.org/yemen>

¹⁴⁷ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), IDP Protection Monitoring Update; 01 Jan 2024 - 31 Nov 2024; Yemen; 2024, 04.12.2024, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/112913>

¹⁴⁸ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Meet three displaced individuals in Yemen whose lives have been transformed by UNHCR's lifesaving assistance, 18.03.2025, <https://www.unrefugees.org/news/meet-three-displaced-individuals-in-yemen-whose-lives-have-been-transformed-by-unhcrs-lifesaving-assistance/>

¹⁴⁹ Arab News, Seven displaced Yemeni babies die from cold in Marib, 10.01.2023, <https://www.arabnews.com/node/2230086/middle-east>

¹⁵⁰ Reliefweb, IOM Yemen Appeal, January-December 2023, 27.02.2023, <https://reliefweb.int/report/yemen/iom-yemen-appeal-january-december-2023>

¹⁵¹ OCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Needs Overview, Yemen, styczeń 2024, <https://www.unocha.org/yemen>

¹⁵² OCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Needs Overview, Yemen, styczeń 2024, <https://www.unocha.org/yemen>

¹⁵³ Argaam, A rundown on number of foreign residents, nationalities in Saudi Arabia, 01.06.2023, <https://www.argaam.com/en/article/articledetail/id/1648145>

¹⁵⁴ UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees), Jordan Operational, <https://data.unhcr.org/en/country/jor>

¹⁵⁵ Badacze i badaczki na granicy, Poza „kryzysem granic”, cz. 4: Emigracja z Jemenu, <https://www.bbng.org/poza-kryzysem-granic-cz-4>

¹⁵⁶ Wyborcza.pl, Jemeńczyków wygnała z kraju wojna, dziś wegetują w Dżibuti. Pomaga im Polska Akcja Humanitarna i prosi o wsparcie, 03.02.2019, <https://wyborcza.pl/7,75399,24418723,jemenczykow-wygнала-z-kraju-wojna-dzis-wegetuja-w-dzibuti.html>

i wzajemnych wpływów od czasów starożytnego królestwa Aksum sprawiła, że Jemeńczycy są kulturowo bliscy Somalijczykom lub Etiopczykom.^[157]

Dżibuti, Somalia, Etiopia i Sudan – inaczej niż państwa Europy lub Bliskiego Wschodu – przyznawały Jemeńczykom status uchodźców, co pozwalało im uniknąć próżni prawnej, ułatwiało rejestrację i dostęp do ewentualnej pomocy, nawet jeśli miała ona być symboliczna.^[158]

PODSUMOWANIE

Do wybuchu wojny w 2014 r. Jemen był republiką prezydencką, lecz w chwili obecnej system ten przechodzi transformację. Kraj jest podzielony między walczące ze sobą siły i nie ma ośrodka władzy zdolnego do kontrolowania znacznej większości terytorium. Na północy władzę sprawuje samozwańczy rząd rebelianckich Hutich, a na południu funkcję prezydenta przejęła 8 osobowa Rada Prezydencka, złożona z przywódców głównych sił antyhutickich w kraju.

W kraju obowiązuje kara śmierci i jest ona orzekana i wykonywana.

W Jemenie trwa konflikt zbrojny, w którym początkowo starli się rebelianci Huti z północy oraz władze centralne. W 2015 r. w wojnę w Jemenie włączyła się z kolei międzynarodowa koalicja antyhuticka. Niektóre cele w Jemenie są także bombardowane punktowo przez lotnictwo amerykańskie i izraelskie, w ramach akcji odwetowych za ataki na statki handlowe.

Mimo niestabilnej sytuacji w kraju, cywile obecnie nie są celem ataków walczących stron, aczkolwiek mogą być przypadkową ofiarą ataków. W chwili obecnej nie odnotowuje się jednak powszechnego zagrożenia życia cywili.

W Jemenie jest aktualnie 4,5-4,7 mln przesiedleńców wewnętrznych. Są to przede wszystkim uchodźcy z zajętych przez Hutich terenów. Połowa z nich schroniła się w prowincji Marib, pozostali przebywają w 13 prowincjach na południu kraju.

¹⁵⁷ PISM (Polski Instytut Spraw Międzynarodowych), Nowa fala emigracji z Bliskiego Wschodu do Afryki, 26.07.2021, <https://www.pism.pl/publikacje/nowa-fala-emigracji-z-bliskiego-wschodu-do-afryki>

¹⁵⁸ PISM (Polski Instytut Spraw Międzynarodowych), Nowa fala emigracji z Bliskiego Wschodu do Afryki, 26.07.2021, <https://www.pism.pl/publikacje/nowa-fala-emigracji-z-bliskiego-wschodu-do-afryki>

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o **art. 15 pkt. 3 oraz art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami.**

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

.

BIBLIOGRAFIA

1. ABC Net, Why is the US attacking Yemen's Houthis?, 17.03.2025, <https://www.abc.net.au/news/2025-03-17/why-is-the-us-attacking-yemens-houthis/105060702>
2. ACAPS (Assessment Capacities Project), Yemen, Social impact overview 2022, <https://www.acaps.org/special-report/yemen-social-impact-overview-2022>
3. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), , filtry: Jemen, data 01.01.2023-20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>
4. Al Jazeera, Mapping US attacks on Yemen's Houthis, 16.03.2025, <https://www.aljazeera.com/news/2025/3/16/mapping-us-attacks-on-yemen>
5. Al Jazeera, UAE pledges to retaliate after three killed in Houthi attacks, 17.01.2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/1/17/fires-in-abu-dhabi-houthis-announce-operation-deep-in-uae>
6. Al Jazeera, Yemen appoints Foreign Minister Ahmed Awad bin Mubarak as prime minister, 05.02.2024, <https://www.aljazeera.com/news/2024/2/5/yemen-appoints-foreign-minister-ahmed-awad-bin-mubarak-as-prime-minister>
7. Amerigeo, Yemen - Subnational Administrative Boundaries, <https://data.amerigeo.org/dataset/yemen-admin-boundaries>
8. Amnesty International, Death Sentences and Executions 2024 [ACT 50/8976/2025], 04.2025, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/8976/2025/en/>
9. Arab News, Seven displaced Yemeni babies die from cold in Marib, 10.01.2023, <https://www.arabnews.com/node/2230086/middle-east>
10. Argaam, A rundown on number of foreign residents, nationalities in Saudi Arabia, 01.06.2023, <https://www.argaam.com/en/article/articledetail/id/1648145>
11. Badacze i badaczki na granicy, Poza „kryzysem granic”, cz. 4: Emigracja z Jemenu, <https://www.bbng.org/poza-kryzysem-granic-cz-4>
12. BBC News, Mixed success for Saudi military operation in Yemen, 12.05.2015, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-32593749>
13. BBC News, Who are the Houthis and why are they attacking Red Sea ships?, 05.02.2024, https://www.bbc.com/news/world-middle-east-67614911?at_medium=RSS&at_campaign=KARANGA
14. BBC News, Yemen country profile, ostatnia aktualizacja strony 13.02.2024, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-14704852>
15. BBC News, Yemen crisis: Yemen crisis: Why is there a war?, 19.06.2020, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-29319423>
16. Biznes Alert, Atak USA na Jemen? Huti: 68 osób zginęło w ośrodku w Saadzie, 28.04.2025, <https://biznesalert.pl/atak-usa-na-jemen-huti-68-osob-zginelo-w-osrodku-w-saadzie/>

17. Britannica, Transfer of power to Abd Rabbuh Mansur Hadi,
<https://www.britannica.com/place/Yemen/Transfer-of-power-to-Abd-Rabbuh-Mansur-Hadi/ref1302891>
18. Carnegie Endowment for International Peace, Where is the Yemen War Heading?, 15.04.2020, <https://carnegieendowment.org/sada/81565>
19. Carnegie Endowment for International Peace, Yemen's Post-Hybrid Balance: The New Presidential Council, 09.06.2022, <https://carnegieendowment.org/sada/87301>
20. Chatham House, Report on state structures, government legitimacy and the role of armed groups, Between Order and Chaos; A New Approach to Stalled State Transformations in Iraq and Yemen, wrzesień 2019,
https://www.ecoi.net/en/document-search/?country=yem&content=sunni&sort_by=origPublicationDate&sort_order=desc
21. CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Yemen, 13.08.2025,
<https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/yemen/>
22. Cornell Law School, Republic of Yemen (Yemen),
<https://deathpenaltyworldwide.org/database///results/country?id=86>
23. Council on Foreign Relations, Yemen's Tragedy: War, Stalemate, and Suffering, 21.10.2022, <https://www.cfr.org/backgrounder/yemen-crisis>
24. ECFR (European Council of Foreign Relations), Mapping the Yemen conflict,
<http://www.ecfr.eu/mena/yemen/>
25. Euro News, Jemen: Huti twierdzą, że w wyniku nowych amerykańskich nalotów zginęło co najmniej dwanaście osób, 21.04.2025,
<https://pl.euronews.com/2025/04/21/jemen-huti-twierdza-ze-w-wyniku-nowych-amerykanskich-nalotow-zginelo-co-najmniej-dwanascie>
26. Euro News, US steps up attacks on Yemen, vowing escalation against Houthi rebels, 07.03.2025, <https://www.euronews.com/2025/03/17/us-steps-up-attacks-on-yemen-vowing-escalation-against-houthi-rebels>
27. France24, Tens of thousands rally in rebel-held Yemen to oppose deadly US strikes, 17.03.2025, <https://www.france24.com/en/live-news/20250317-yemen-s-huthis-claim-us-aircraft-carrier-attacks>
28. Global Conflict Tracker, War in Yemen, 25.04.2023, <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/war-yemen>
29. HRW (Human Rights Watch), World Report 2024 - Yemen, 11.01.2024,
<https://www.ecoi.net/en/document/2103150.html>
30. Huffpost, U.S. And British Strikes In Yemen Answer Houthis Surge In Red Sea Attacks, 25.02.2024, https://www.huffpost.com/entry/us-british-strikes-yemen-houthi-red-sea_n_65db6b39e4b0e4346d52bf5c
31. ICG (International Crisis Group), Yemen's Troubled Presidential Leadership Council, 04.05.2023, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/gulf-and-arabian-peninsula/yemen/yemens-troubled-presidential-leadership-council>
32. ICG (The International Growth Centre), Maeen Abdulmalik Saeed,
<https://www.theigc.org/people/maeen-abdulmalik-saeed>

33. ICRC (International Committee of the Red Cross), The Water Situation in Yemen, 05.06.2022, <https://www.icrc.org/en/document/water-situation-yemen>
34. Informator ekonomiczny MSZ, Jemen, 03.03.2021, <https://www.gov.pl/web/arabiasaudyjska/jemen-ie>
35. Integral Human Development, Yemen, <https://migrants-refugees.va/country-profile/yemen/>
36. NRC (Norwegian Refugee Council), 29.07.2025, <https://www.nrc.no/news/2025/july/yemen-water-situation-worsens-amid-scant-rains>
37. OCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Needs Overview, Yemen, styczeń 2024, <https://www.unocha.org/yemen>
38. PISM (Polski Instytut Spraw Międzynarodowych), Nowa fala emigracji z Bliskiego Wschodu do Afryki, 26.07.2021, <https://www.pism.pl/publikacje/nowa-fala-emigracji-z-bliskiego-wschodu-do-afryki>
39. PISM (Polski Instytut Spraw Międzynarodowych), Rezygnacja prezydenta Jemenu szansą dla procesu pokojowego, 14.04.2022, <https://pism.pl/publikacje/rezygnacja-prezydenta-jemenu-szansa-dla-procesu-pokojowego>
40. Reliefweb, Cholera situation in Yemen, December 2020, 05.03.2021, <https://reliefweb.int/report/yemen/cholera-situation-yemen-december-2020>
41. Reliefweb, IOM Yemen Appeal, January-December 2023, 27.02.2023, <https://reliefweb.int/report/yemen/iom-yemen-appeal-january-december-2023>
42. Reuters, Saudi-led coalition announces end to Yemen operation, 21.04.2015, <https://www.reuters.com/article/idUSKBN0NC24S/>
43. Reuters, Yemen appoints foreign minister Ahmed Awad Bin Mubarak as prime minister, 05.02.2024, <https://www.reuters.com/world/middle-east/yemen-appoints-foreign-minister-ahmed-awad-bin-mubarak-new-prime-minister-2024-02-05/>
44. Rzeczpospolita, Kolejne ataki USA na Jemen. „Na Boga, czegoś takiego nie doświadczyłem”, 17.03.2025, <https://www.rp.pl/konflikty-zbrojne/art41951921-kolejne-ataki-usa-na-jemen-na-boga-czegos-takiego-nie-doswiadczylem>
45. The Guardian, Failure to extend Yemen ceasefire leaves millions at risk, say charities, 04.10.2022, <https://www.theguardian.com/global-development/2022/oct/04/yemen-ceasefire-truce-deadline-charities-houthis>
46. The National News, Al Qaeda shows signs of resurgence in Yemen, 09.04.2021, <https://www.thenationalnews.com/mena/al-qaeda-shows-signs-of-resurgence-in-yemen-1.1200037>
47. The Organized Crime Index, Yemen, <https://ocindex.net/country/yemen>
48. Themedialine, After Decade of Civil War, Yemen Is In 'Critical Stage,' Prime Minister Says, 14.02.2023, <https://themedialine.org/people/after-decade-of-civil-war-yemen-is-in-critical-stage-prime-minister-says/>

49. TVN24, Huti zaatakowali amerykański lotniskowiec, 17.03.2025, <https://tvn24.pl/swiat/huti-zaatakowali-amerykanski-lotniskowiec-st8352159>
50. TVN24, Pentagon grozi "przytłaczającą siłą". Stawia warunek rebeliantom, 17.03.2025, <https://tvn24.pl/swiat/ofensywa-usa-przeciw-huti-reuters-zabito-przywodcow-huti-zaangazowanych-w-program-dronow-st8353395>
51. UN News, Leadership Council marks 'new era' for Yemen, but country remains wary of terrorist threat, 22.09.2022, <https://news.un.org/en/story/2022/09/1127531>
52. UN News, Yemen: End of nationwide truce heralds 'heightened risk of war', Security Council hears, 13.10.2022, <https://news.un.org/en/story/2022/10/1129517>
53. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), IDP Protection Monitoring Update; 01 Jan 2024 - 31 Nov 2024; Yemen; 2024, 04.12.2024, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/112913>
54. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Meet three displaced individuals in Yemen whose lives have been transformed by UNHCR's lifesaving assistance, 18.03.2025, <https://www.unrefugees.org/news/meet-three-displaced-individuals-in-yemen-whose-lives-have-been-transformed-by-unhcrs-lifesaving-assistance/>
55. UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees), Jordan Operational, <https://data.unhcr.org/en/country/jor>
56. UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees), Yemen Crisis Explained, 21.03.2024, <https://www.unrefugees.org/news/yemen-crisis-explained/>
57. UNICEF (United Nations International Children's Emergency Fund), Yemen crisis, <https://www.unicef.org/emergencies/yemen-crisis>
58. US Defence, This Week: Airstrikes in Yemen, Astronaut Homecoming, Budget Cuts, 21.03.2025, <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/4130964/this-week-airstrikes-in-yemen-astronaut-homecoming-budget-cuts/>
59. USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Yemen, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107612.html>
60. USDOS (US Department of State), 2023 Report on International Religious Freedom: Yemen, 26.06.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/yemen/>
61. USDOS (US Department of State), Country Report on Terrorism 2022 - Chapter 5 - al-Qa'ida in the Arabian Peninsula (AQAP), 30.11.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2101669.html>
62. Wiara.pl, Jemen, <https://religie.wiara.pl/doc/560230.Jemen>
63. Wikimedia, Yemen, administrative divisions, licencja: CC0 1.0 Universal, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Yemen_Administrative_Divisions.jpg
64. World Data, Asylum applications and refugees from Yemen, <https://www.worlddata.info/asia/yemen/asylum.php>

65. World Food Programme, Yemen Situation Report /12, December 2023, 05.02.2024, <https://reliefweb.int/attachments/07a22cfd-bfb5-4687-9d6a-b8a522f03189/WFP-0000155783.pdf>
66. Wyborcza.pl, Jemeńczyków wygnała z kraju wojna, dziś wegetują w Dżibuti. Pomaga im Polska Akcja Humanitarna i prosi o wsparcie, 03.02.2019, <https://wyborcza.pl/7,75399,24418723,jemenczykow-wygнала-z-kraju-wojna-dzis-wegetuja-w-dzibuti.html>